

LAKIALOITE 93/2003 vp

Laki rikoslain 8 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan, että lapsen seksuaalisen hyväksikäytön rikosoikeudellinen vanhentumisaika laskettaisiin siitä, kun uhri tulee täysi-ikäiseksi. Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö kuuluu rikoksiin, joissa asianomistajan on vaikea, ellei mahdoton ilmoittaa rikoksesta viran-

omaisille vanhentumisajan kuluessa. Antamalla poikkeuksellisen vanhentumisajan puitteissa mahdollisuuden syyttää rikoksesta yhteiskunta myöntää lapsen joutuneen uhriksi ja olevan syytön kokemaansa väkivaltaan.

PERUSTELUT

Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö on aina, lievänsäkin, vakavaa väkivaltaa. Vaikka hyväksikäytöstä ei aiheutuisi fyysisiä vammoja, lapsen minuus, erityisesti seksuaalinen identiteetti, saa pysyviä vaurioita. Kokemus leimaa koko loppuelämää ja toipuminen vaatii pitkäaikaista terapiaa. Tekijä on usein lapselle tuttu ja läheinen aikuinen, jonka on helppo ristiriitaisessa tilanteessa manipuloida uhri vaikenemaan. Lapsi ei yleensä edes ymmärrä kokemansa teon merkitystä.

Seksuaalisen hyväksikäytön uhri saattaa sulkea kokemansa väkivallan vuosiksi mielestään. Jos lapsi ei kerro asiasta kenellekään, hän ei ehkä ennen täysi-ikäisyyttään edes ymmärrä olevansa rikoksen uhri. Vanhentumisaikana teon uhri voi harkita, haluaako hän ilmoittaa asiasta viranomaisille. Alle 18-vuotiaalta ei voi edellyt-

tää harkintakykyä asiassa, josta hänen on erittäin vaikea kertoa edes läheiselle aikuiselle. Hyväksikäytön uhri tuntee syyllisyyttä tapahtuneesta, ja myös tämä vaikeuttaa asiasta kertomista.

Useissa valtioissa lapsen seksuaalisen hyväksikäytön vanhentumisaikoja on edellä mainituista syistä pidennetty säätämällä vanhentumisen lykkäytymisestä tai poikkeuksellisesta alkamisesta. Esimerkiksi Ruotsissa on vuodesta 1995 laskettu vanhentumisajan alku siitä päivästä, kun asianomistaja täyttää tai olisi täyttänyt 15 vuotta tarkemmin määritellyissä alle 15-vuotiaaseen lapseen kohdistuvissa seksuaalirikoksissa. Norjassa alle 14-vuotiaaseen kohdistuneissa seksuaalirikoksissa vanhentumisajan alku lasketaan siitä päivästä, jona asianomistaja täyttää 18 vuotta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 8 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 8 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2003, uusi 4 momentti seuraavasti:

8 luku

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

Vanhentumisesta

2 §

Syyteoikeuden vanhentumisajan alkaminen

Syyteoikeus 20 luvun 6 ja 7 §:ssä mainituissa teoissa alkaa vanhentua vasta, kun uhri on tullut täysi-ikäiseksi.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2003

Päivi Räsänen /kd